

BURTNIEKU DRUMLINU AINAVA

1. Ainavas struktūras raksturojums

Ainavas struktūru nosaka drumlinu lauks, kur reljefa paaugstinājumos ir izvietojušās lauksaimniecībā izmantojamās zemes – tīrumi, bet pazeminājumos – meža puduri, pļavas un ganības. Ainavā tipiski, ka ceļi virzās pa drumlinu mugurām. Arī viensētas izvietotas drumlinu paceltajās reljefa formās.

2. Ainavas raksturojums un attīstība

2.1. Ainavas bioloģiskās daudzveidības raksturojums

Ainavas bioloģiskās daudzveidības priekšnosacījums ir ainavas mozaīkveida struktūra. Vienlaikus intensīvi izmantotās lauksaimniecības zemēs nav novērojama sevišķi augsta bioloģiskā daudzveidība. Augstāka bioloģiskā daudzveidība ir drumlinu pazeminājuma pļavās – atsevišķas no kurām atbilst bioloģiski vērtīgo zālāju prasībām. Burtnieku drumlinu ainavā ietilpst vairāki lieli nozīmīgi lauksaimniecībā izmantojamo zemju plankumi, kas piemēroti migrējošo putnu barošanās vietām. Lielākais no tiem – lauksaimniecības zemju masīvs Burtnieku ezera rietumu krastā, kas daļēji ietilpst arī Burtnieku kultūrzonā. Burtnieku drumlinu ainavā daļēji ietilpst salīdzinoši neliels, bet bioloģiski nozīmīgs platlapju mežu mikroliegumu un dabisko mežu biotopu masīvs (puduris), kas noteikts, kā nacionālas nozīmes mežu un mitrāju biocentrs (2.1.10.).

2.2. Ainavas estētiskās un kultūrvēsturiskās vērtības

Ainavas estētiskais novērtējums:

Ceļu novietojums reljefa pacēlumos nodrošina augstu ainavas pārskatāmību. Līdz ar to jebkuras izmaiņas ainavā ceļu tiešā tuvumā būtiski ietekmē ainavas vizuālo vērtību. Attālinoties no lielākajiem autoceļiem ainavas vizuālais jutīgums samazinās.

Ainavas kultūrvēsturiskais novērtējums:

Drumlinu reljefa raksturīga kultūrainava vēsturiskā gaitā ir būtiski pārveidojusies. Ainavas kultūrvēsturisko vērtību nosaka – drumlinu laukam raksturīgā zemes izmantošanas struktūra, ka drumlinu muguras ir labi iekultivētas, bet pazeminājumos atrodas pļavas un mežu puduri. Reljefa paaugstinājumos – viensētas. Nozīmīgi kultūrvēsturiskie ainavas elementi – ceļi un alejas.

Drumlinu ainavā ir vairāki nozīmīgi kultūrvēsturiskie objekti:

- **Rencēnu muižas komplekss (6.65.):** labi saglabājies muižas komplekss, skaista skatu perspektīva, kas paveras no muižas uz apkārtni, liels skaits muižas kompleksa elementu. Labi saglabājies ceļu tīkls ar 4 rindu ozolu aleju.
- **Ķemeres muižas komplekss (6.65)** – saglabājies kungu nams un vairākas saimniecības ēkas (līķu māja, klēts, staļļi/kūts), vecie koki. Drumlinu ainavā ir daudz kultūras pieminekļu – senkapi, viduslaiku kapsētas, Jaunburtnieku baznīca un kapsēta u.c.

2.3. Ainavas sociālekonomiskā nozīme

Pašreiz drumlinu laukā esošās lauksaimniecības zemes tiek relatīvi intensīvi izmantotas, kā rezultātā novērojama paaugstināta barības vielu noplūde uz Burtnieku ezeru. Perspektīvā sagaidāma vēl lielāka lauksaimniecībā izmantojamo zemju intensifikācija, tanī skaitā rapšu monokultūras audzēšana, kas saistīts ar biodegvielas ražošanas pieaugumu.

2.4. Vispārējās tendences ainavu struktūras attīstībā un to ietekmējošie faktori

Drumlinu pazeminājumu pļavu aizaugšana ar krūmiem, kā rezultātā samazinās ainavas estētiskā, bioloģiskā un kultūrvēsturiskā vērtība.

Paaugstināta barības vielu noplūde no lauksaimniecībā izmantojamām zemēm, kā rezultātā novērojams eutrofikācijas procesa intensifikācija Burtnieku ezerā.

Derīgo izrakteņu karjeru ierīkošana.

2.5. Ainavu vai ainavu elementu pašreizējais aizsardzības režīms un tā ietekme uz ainavu izmantošanu un apsaimniekošanu

Burtnieku drumlinu lauks atrodas ZVBR neitrālajā zonā, kā rezultātā zonējums neietekmē drumlinu teritoriju izmantošanu. Atsevišķos gadījumos šāds zonējums var būt nepietiekams, lai nodrošinātu labāko ainavas izmantošanas veidu, tomēr ievērojot apsaimniekošanas rekomendācijas zonējuma maiņa nav nepieciešama.

2.6. Vēlamā ainavu struktūra un tās elementu attīstība

Drumlinu paceltās reljefa formu izmantošana lauksaimniecībā, bet reljefa pazeminājumus saglabāt kā zālājus, kas ierobežo barības vielu nonākšanu meliorācijas maģistrālajos grāvjos. Lauksaimniecībā izmantojamās zemēs tiek sētas graudaugu kultūras vai tās tiek uzturētas kā ilggadīgie zālāji.

2.7. Priekšlikumi ainavas izmantošanai un apsaimniekošanai

1. Saglabāt esošās lauksaimniecības zemes.
2. Mozaīkveida ainavas struktūras saglabāšana, tanī skaitā pļavu saglabāšana drumlinu pazeminājumos.
3. Lauksaimniecības zemju apmežošana atbalstāma gadījumos, ja tā rezultātā tiek savienoti atsevišķi meža puduri un ņemot vērā migrējošo putnu barošanās vietu nosacījumus. Pirms teritorijas apmežošanas ieteicams izstrādāt ainava dizaina plānu.
4. Nav pieļaujama enerģētiskas koksnes plantāciju ierīkošana, izņemot reljefa pazeminājumos ar kuru palīdzību nodrošināt barības vielu izņemšanu no vielu migrācijas plūsmas uz ūdenstecēm un ūdenstilpēm.
5. Migrējošo putnu barošanās vietā saglabājami labības sējumi vai zālāji. Nav vēlama intensīvo monokultūru (piemēram, rapša) sējumu

veidošana vienlaidus platībās. Iespējams veidot mozaīkveida sējumu plantācijas. Migrējošo putnu barošanās vietās nav vēlams vai pat pieļaujama lauksaimniecības zemju apmežošana, tādējādi samazinot atklātas ainavas telpas. Nav vēlams teritorijas mikrofragmentācija ar viensētām samazinot lielu dimensiju (vismaz 1 km) lauksaimniecības zemju masīvs.

6. Mežistrāde veicama saskaņā ar valstī esošo likumdošanu, Nav vēlams mežsaimnieciskā darbība nacionālas nozīmes mežu un mitrāju biocentrā, bet vēlams lauksaimniecībā izmantojamo zemju apmežošana līdz 1 km attālumā no biocentra robežām.
7. Lai samazinātu barības vielu noplūdi no tīrumiem, gar upēm jā saglabā līdz 10 m plata neapstrādāta josla ar zālāju.
8. Burtnieku drumlinu laukā esošajās fermās jāizbūvē slēgtās kūsmēslu un šķidrā mēlojuma glabātuves.
9. Rapšu sējumus neveidot monokultūru veidā.

3. Priekšlikumi ZVBR zonējumam

Saglabājams esošais teritorijas zonējums ievērojot apsaimniekošanas rekomendācijas.